

Sygn. akt: III AUa 2352/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 19 sierpnia 2014 r.

Sąd Apelacyjny w Łodzi, III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSA Iwona Szybka

Sędziowie: SSA Jacek Zajączkowski (spr.)

SSA Beata Michalska

Protokolant: st.sekr.sądowy Kamila Tomasik

po rozpoznaniu w dniu 19 sierpnia 2014 r. w Łodzi

sprawy **J. J.**

przeciwko **Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych I Oddziałowi w Ł.**

o zwrot nienależnie pobranych świadczeń,

na skutek apelacji wnioskodawcy

od wyroku Sądu Okręgowego w Łodzi

z dnia 8 października 2013 r., sygn. akt: VIII U 2038/13,

zmienia zaskarżony wyrok oraz poprzedzającą go decyzję organu rentowego w ten tylko sposób, że ustala, iż J. J. nie jest zobowiązany do zapłaty odsetek za okres od 21 czerwca 2011 r. do 9 kwietnia 2013 r. w kwocie (...),92 (jeden tysiąc trzysta siedemdziesiąt sześć 92/100) złotych.

Sygn. akt III AUa 2352/13

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 9 kwietnia 2013 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. zobowiązał J. J. do zwrotu nienależnie pobranego świadczenia z tytułu renty za okres od dnia 1 czerwca 2011 roku do dnia 28 lutego 2013 roku w kwocie 11.066,13 złotych i odsetek za okres od dnia 21 czerwca 2011 roku do dnia 9 kwietnia 2013 roku (tj. do dnia wydania decyzji) w kwocie 1.376,92 złotych.

W odwołaniu od tej decyzji J. J. wskazał, że w grudniu 2012 roku złożył oświadczenie o zatrudnieniu, a mimo to w styczniu i lutym otrzymał jeszcze 50% renty. Ponadto, skoro do ZUS wpływały z zakładu pracy składki na ubezpieczenie zdrowotne to ZUS automatycznie wiedział o jego zatrudnieniu. Zakład Ubezpieczeń Społecznych wniósł o oddalenie odwołania.

Wyrokiem z dnia 8 października 2013r. Sąd Okręgowy w Łodzi oddalił odwołanie.

Rozstrzygnięcie Sądu pierwszej instancji zapadło w następującym stanie faktycznym:

Decyzją z dnia 17 stycznia 2011 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych wznowił J. J. wypłatę renty z tytułu niezdolności do pracy w związku z chorobą zawodową w zbiegu z emeryturą. Jako stały termin wypłaty świadczenia wskazano 20 dzień każdego miesiąca. Decyzja zawierała pouczenie o obowiązku informowania organu rentowego przez świadczeniobiorcę o okolicznościach powodujących wstrzymanie wypłaty świadczenia.

Ubezpieczony z tytułu umowy zlecenia z Agencją (...) Sp. z o.o. od czerwca 2011 roku do grudnia 2011 roku osiągnął przychód w łącznej wysokości 16.064,29 złotych. Natomiast od stycznia 2012 roku do grudnia 2012 roku osiągnął przychód z tytułu umowy zlecenia z Agencją (...) Sp. z o.o. w wysokości 25.889,12 złotych.

W dniu 31 grudnia 2012 roku J. J. złożył w Zakładzie Ubezpieczeń Społecznych informację o dochodach oraz o pobranych zaliczkach na podatek dochodowy w roku 2011 (PIT - 11), z których wynikało, że w roku 2011 osiągnął on łączny przychód w wysokości 16.064,29 złotych.

W dniu 25 lutego 2013 roku ubezpieczony złożył oświadczenie, w którym poinformował organ rentowy, że osiąga przychód z tytułu umowy zlecenia. Decyzją z dnia 5 marca 2013 roku organ rentowy wstrzymał wnioskodawcy wypłatę renty z tytułu niezdolności do pracy w związku z chorobą zawodową w zbiegu z emeryturą z uwagi na osiąganie przez odwołującego przychodu. Kolejną decyzją z dnia 5 marca 2013 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych od dnia 25 lutego 2013 roku podjął J. J. wypłatę emerytury, albowiem osobie, która ma ustalone prawo do emerytury i ukończyła 65 lat przysługuje jedno świadczenie w pełnej wysokości, bez względu na wysokość osiągniętego przychodu.

W dniu 9 kwietnia 2013 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych ujawnił nadpłatę pobrania renty z tytułu niezdolności do pracy w związku z chorobą zawodową za okres od dnia 1 czerwca 2011 roku do dnia 28 lutego 2013 roku w wysokości 11.066,13 zł. Ponieważ wypłata świadczenia miała miejsce 20 dnia każdego miesiąca organ rentowy przyjął, iż odsetki powinny być naliczone od dnia 21 czerwca 2011 roku. Zakład Ubezpieczeń Społecznych wskazał, że odsetki za okres od dnia 21 czerwca 2011 roku do dnia 9 kwietnia 2013 roku wynoszą 1.376,92 złotych.

W tak ustalonym stanie faktycznym Sąd Okręgowy stwierdził, że odwołanie nie zasługuje na uwzględnienie. Sąd I instancji, przywołując treść art. 138 ustawy z 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz art. 84 ustawy z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. Nr 205, poz. 1585 tekst jednolity z późn. zm.), wskazał, że organ rentowy wypłacał odwołującemu rentę z tytułu niezdolności do pracy w związku z chorobą zawodową od 1 czerwca 2011r. do 28 lutego 2013r., mimo iż odwołujący świadczenia tego nie powinien pobierać. O tym, że odwołujący winien informować Zakład Ubezpieczeń Społecznych o okolicznościach powodujących wstrzymanie wypłaty świadczenia był prawidłowo pouczony. Fakt opłacania przez płatnika (Agencję (...) Sp. z o.o.) składek na ubezpieczenie zdrowotne nie świadczy o wykonaniu przez odwołującego obowiązku określonego w art. 127 ustawy emerytalnej. Wskazany artykuł wymaga, aby ubezpieczony (a nie płatnik) poinformował Zakład o podjęciu działalności zarobkowej i o wysokości osiąganego z tego tytułu przychodu, a po upływie roku kalendarzowego - o wysokości tego przychodu uzyskanego w poprzednim roku kalendarzowym. W dniu 31 grudnia 2012 roku odwołujący złożył w zakładzie Ubezpieczeń Społecznych informację o dochodach oraz o pobranych zaliczkach na podatek dochodowy w roku 2011 (PIT - 11), z których wynikało, że w roku 2011 osiągnął łączny przychód w wysokości 16.064,29 złotych. Jednakże zgodnie z art. 138 ust. 4 ustawy emerytalnej organ rentowy może żądać zwrotu kwot nienależnie pobranych świadczeń za okres do 12 miesięcy jeżeli osoba pobierająca świadczenie zawiadomiła organ rentowy o zajściu okoliczności powodujących ustanie lub zawieszenie prawa do świadczeń albo wstrzymanie wypłaty świadczeń w całości lub w części a mimo to świadczenia były jej nadal wypłacane. Tym samym zaskarżona decyzja organu rentowego jest zgodna z art. 138 ust. 4 ustawy o emeryturach i rentach z FUS. W spornym okresie, wnioskodawca pomimo prawidłowego pouczenia nie dopełniał ciężącego na nim obowiązku poinformowania organu rentowego o wysokości osiąganego przychodu z tytułu działalności zarobkowej. Zakład zatem zasadnie obciążył wnioskodawcę obowiązkiem zwrotu nienależnie pobranego świadczenia. Z powyższych względów Sąd Okręgowy na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. odwołanie oddalił.

W apelacji od powyższego wyroku ubezpieczony nie kwestionował zasadności rozstrzygnięcia Sądu Okręgowego co do należności głównej, natomiast wnosił o anulowanie naliczonych mu przez ZUS odsetek w kwocie 1.376,92 zł. Apelujący

podniósł, że nie uchyla się od obowiązku zwrotu nadpłaconych świadczeń ale naliczenie odsetek, w jego ocenie, jest sprzeczne z zasadami współżycia społecznego.

W piśmie procesowym z dnia 3 lipca 2014r. apelujący poinformował, że w dniu 16 października 2013r. dokonał zwrotu nadpłaconych świadczeń bez odsetek / pismo – k. 39 akt/

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja jest w pełni zasadna, albowiem wyrok Sądu Okręgowego nie odpowiada prawu w części, w której oddala odwołanie skarżącego od decyzji w zakresie żądania zwrotu odsetek od nienależnie pobranego świadczenia emerytalnego.

Za ugruntowane należy uznać stanowisko Sądu Najwyższego i Sądów Apelacyjnych, że odsetki od nienależnie pobranych świadczeń należą się dopiero od dnia doręczenia decyzji ustalającej wysokość nienależnie pobranych świadczeń a nie wstecznie. Sąd Najwyższy wielokrotnie wypowiadał się w tej kwestii i Sąd Apelacyjny rozpoznający apelację ubezpieczonego w pełni ten pogląd podziela (por. m.in. wyrok SN z 3.02.2010r. I UK 210/09, LEX nr 585713).

Zasady określające zwrot świadczenia nienależnie pobranego wskazane są w art. 138 ust. 4 i 5 ustawy o emeryturach i rentach z FUS. Skoro wydanie decyzji administracyjnej jest konieczne w celu stwierdzenia obowiązku zwrotu przez ubezpieczonego - na podstawie art. 138 ust. 1 ustawy - nienależnie pobranego świadczenia, nie może być mowy o opóźnieniu w spełnieniu tego obowiązku przed wydaniem tej decyzji. „Żądanie zwrotu” nienależnie pobranego świadczenia następuje przez doręczenie dotyczącej tego decyzji (można powiedzieć, że staje się wymagalne w tym momencie, a nie w czasie spełniania świadczeń). Z tą też chwilą następuje też wymagalność (w prawnym znaczeniu art. 359 § 2 k.c.) roszczenia o odsetki, gdyż od tej chwili dłużnik pozostaje w opóźnieniu ze spełnieniem świadczenia głównego (art. 481 § 1 k.c.). Konsekwencją powyższego jest zatem uznanie, że nie ma podstaw do żądania przez organ rentowy zwrotu odsetek naliczanych od dnia wypłaty świadczenia uznanego za nienależnie pobrane. Tymczasem organ rentowy w objętej sporem decyzji ustalił odsetki za okres od 21 czerwca 2011 r. do 9 kwietnia 2013r., czyli wyliczone na datę wydania tej decyzji, kiedy zarówno roszczenie zwrotu nienależnie pobranej renty, jak i określone w niej odsetki, nie były jeszcze wymagalne.

Mając powyższe na uwadze Sąd Apelacyjny, na podstawie art. 386 § 1 k.p.c., orzekł jak sentencji wyroku.